

Finn hangtan

**Suomen kielen
vokaalijärjestelmä 2.**

A magánhangzók jellemzői

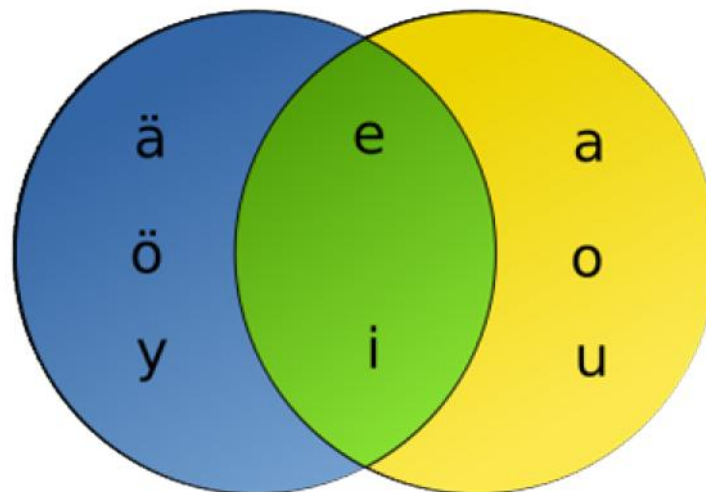
Suomen kielen vokaalijärjestelmä

TAKAVOKAALIT				ETUVOKAALIT			
illabiaalinen		labiaalinen		illabiaalinen		labiaalinen	
lyhyt	pitkä	lyhyt	pitkä	lyhyt	pitkä	lyhyt	pitkä
		<i>u</i>	<i>uu</i>	<i>i</i>	<i>ii</i>	<i>y</i>	<i>yy</i>
		<i>o</i>	<i>oo</i>	<i>e</i>	<i>ee</i>	<i>ö</i>	<i>öö</i>
<i>a</i>	<i>aa</i>			<i>ä</i>	<i>ää</i>		

Vokaalisointu (vokaaliharmonia)

Suomen kielessä vallitsee vokaalien ns. velaariharmonia (etu- ja takavokaalien kesken): omaperäisissä sanoissa voi saman sanan sisällä olla vain joko taka- (*a, o, u*) tai etuvokaaleja (*ä, ö, y*).

e ja *i* ovat neutraaleja eli voivat esiintyä myös yhdessä takavokaalien kanssa.

Vokaalisointu (vokaaliharmonia)

Tämä merkitsee, että taivutuspäätteistä ja johtimista on oltava takaja etuvokaaliset variantit: *kala-ssa – kylä-ssä, levo-ttom-uus – työttöm-yys*. Vokaalisointu toimii siis osaltaan, sananpainon ohella, sananrajan selventäjänä.

Vokaalisointu ei vaikuta yhdyssanojen osien välillä (*kesäloma, yöjalka*). Samoin sen ulkopuolella ovat jotkin johtimen ja yhdyssanan osan rajalla häilyvät ainekset: *tällainen, laihanlääntä*.

- **fi. pal** ~ **vel**
- **magy. pal** ~ **vel** és
lab ~ **illab.**

*kylä**ssä** – huone**essa***
*kert**ben** – szobá**ban***
*kéts**zer** – három**szor** – öts**zör***
*asztal**on** – ember**en** – kör**ön***

Jellemző szótagszerkezetek

A szóvégi magánhangzó

- finnben a szóvégen általában V áll (idegen szavakban: *Madridi-ssa*)
- szóvégi C is ritka, csak dentális: *l, n, r, s, t*
- szótagvégi CC nagyon ritka: *nilk-ka, pals-ta, kurs-si*

Jellemző szótagszerkezetek

szóközépi helyzet

- finn: **CVCV** (si fgr. szó szerkezet) **jääkaapi kieli**
- magy. t véghangzó lekopása (*hodu utu*)
Horger-törvény (*uruszág, malina, vogyumuku, isemüküt*)
(> új hangok jöttek létre, kialakult a zöngéesség szerinti oppozíció)
- *käsi ~ kéz, vesi ~ víz, vér ~ veri, kala ~ hal* (nem hál!)

A magánhangzók oppozíciói

a) **palatális – veláris** (3x2 pár, kimarad az *e* és *i*)

b) **kvantitás szerinti oppozíció** (rövid-hosszú)

kvantitás szerinti oppozíció (1:3)

<i>tuli</i>	t z	<i>tuuli</i>	szél		
<i>kala</i>	hal	<i>kalaa</i>	halat		
<i>puro</i>	patak	<i>puuro</i>	kása		
<i>tule</i>	gyere	<i>tulee</i>	jön		
<i>etsi</i>	keresett	<i>etsii</i>	keres		
<i>talon</i>	gen.	<i>taloon</i>	ill.	<i>Bp:in</i>	<i>Bp:iin</i>
<i>te</i>	ti	<i>tee</i>	tea	<i>tie</i>	út